

МІЖНАРОДНІ ДАЛІВСЬКІ ЧИТАННЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Частина перша

Луганськ 2006

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

МІЖНАРОДНІ ДАЛІВСЬКІ ЧИТАННЯ

Частина перша

Болонський процес і перебудова навчальної роботи;
методологічний і психологічний ресурс простору вищої освіти;
педагогічні науки, духовність особистості: методологія, теорія і
практика; інноваційні технології у навчанні, дистанційна освіта;
гуманізація і гуманітаризація вищої освіти;

Луганськ 2006

Збірник наукових праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (на підставі матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції "Університет і регіон" /Міжнародні Далівські читання/ 19-20 жовтня 2005 року): Болонський процес і перебудова навчальної роботи; методологічний і психологічний ресурс простору вищої освіти; педагогічні науки, духовність особистості: методологія, теорія і практика; інноваційні технології у навчанні, дистанційна освіта; гуманізація і гуманітаризація вищої освіти /за заг. ред. проф. О.Л. Голубенка. – Луганськ: вид-во Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2005 р. – Частина перша. 252с.

XI Міжнародна науково-практична конференція "Університет і регіон" відбулася у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля за сприяння Міністерства освіти і науки України, Академії педагогічних наук України та Луганської обласної державної адміністрації.

У збірнику висвітлені питання розвитку вищої освіти в сучасних умовах. Розраховано на практичних працівників та науковців.

Матеріали конференції друкуються мовою оригіналу.

Друкується відповідно до рішення Вченої ради СНУ ім. В. Даля.

Голова редакційної колегії: ректор університету, доктор технічних наук, професор О.Л. Голубенко.

Укладачі: проректор з наукової роботи, докт. техн. наук, проф. Ю.І. Осенін, координатор конференції; директор департаменту навчальної роботи, канд. техн. наук, професор В.А. Слащов, директор департаменту науково-методичної роботи, канд. тех. наук, доц. О.І.Серебряков, провідний фахівець департаменту науково-методичної роботи Л.П.Лисих.

© Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

МІЖНАРОДНІ ДАЛІВСЬКІ ЧИТАННЯ

Лодатко Є. О.	Університет і математична культура регіону	26
Михайлюк В. П.	Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: до визначення суті та форм проведення експерименту	29
Наконечна Н.В.	Проблема інтеграції як предмет педагогічного аналізу в розвитку освітніх систем	31
Роман С.В., Крючок Л.М., Міквабія З.І.	Модульно-рейтингова система викладання дисципліни «Біологічна хімія» студентам педагогічних університетів	34
Саргсян А.Л.	Трансграничное образование в XXI веке	36
Скляр П.П.	Деякі питання щодо гуманізації технічної освіти на час її входження у Болонський процес	39
Шовкопляс О.І.	Проблема якості вищої освіти, у контексті європейської інтеграції	41
Яковенко М.Л.	Сучасна вища освіта як показник глобалізації соціального простору	43
Методологічний і психологічний ресурс простору вищої освіти		46
Баранова С.В.	Соціально-психологічні особливості командної форми організації діяльності	46
Безбородько М.В.	Філософсько-психологічні засади культурно-інформаційної діяльності (регіональний аспект)	48
Богучарова О.І.	Психологічні аспекти медійного ресурсу висвітлення проблем здоров'я	49
Бохонкова Ю.О.	Про необхідність формування у студентів вищих навчальних закладів стратегій адаптивної поведінки	50
Бриль М.М.	Проблема активізації креативного потенціалу людини	52
Вереїна Л.В.	Позитивна психотерапія як навчальна дисципліна	53
Вовк Л.В.	Проблема утомлення и восстановления в практике учебных занятий по физическому воспитанию студентов специальной медицинской группы	55

ності" (соціально-фахова адаптація як прийняття функцій та типових завдань до майбутньої професійної діяльності, а також формування мотивації, професійно-орієнтованої компетенції) [6].

На основі вищевикладених міркувань було проведено експериментально-педагогічне дослідження. Передумовою експериментального пошуку стали дослідження щодо виявлення мотивації участі учнів у групах додаткової освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція профільного навчання в старшій школі // Завуч – 2003. – № 33.
2. Костюк Н., Лутай В., Белогуб В. и др.. Интеграция современного научного знания. – К.: Наукова книга, 1983. – 184 с.
3. Маца К. Принципи всеєдності в системі наукових теорій сучасного природознавства // Науковий вісник Полтавського університету споживської кооперації України. Серія гуманітарні науки. – 2001. – № 6.
4. Герберт Й. Избранные педагогические сочинения. – Т. 1. – М.: Учпедгиз, 1940. – С. 314-356.
5. Клепко С. Интегративна освіта і поліформізм знання. – Київ – Полтава – Харків: ПОІПОПП, 1998. – 360 с.
6. Казміренко В.П. Програма дослідження психо-соціальних чинників адаптації молодшої людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 6. – С. 76-77.

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ» СТУДЕНТАМ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Роман С.В., Крючок Л.М., Міквабія З.І.

*Луганський національний педагогічний
університет імені Тараса Шевченка*

Проблема забезпечення високого рівня якості вищої освіти безпосередньо пов'язана з ефективною організацією навчального процесу, підтримкою інноваційних форм і методів навчання: комп'ютерних технологій, модульного навчання, рейтингової системи оцінки знань та умінь студентів. Впровадження модульно-трансферної системи навчання в педагогічних ВНЗ є актуальною проблемою сьогодення у світлі Болонських ініціатив. Цій проблемі присвячено значну кількість наукових конференцій та публікацій. Але більшість з них розглядають окреслену проблематику під кутом оновлення змісту освіти, а не з позиції формування нової методології навчання.

Навчальна дисципліна "Біологічна хімія" є однією з провідних професійно-орієнтованих дисциплін у системі підготовки сучасних викладачів-природонауковців, а отже, потребує модернізації викладання. На кафедрі хімії та біохімії Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка експериментально впроваджено модульно-рейтингову систему навчання при викладанні біохімії студентам природничо-географічного факультету.

Модульне навчання ми розглядаємо як процес засвоєння навчальних модулів в умовах повного дидактичного циклу, який включає:

- мету і завдання;
- мотивацію на якісне засвоєння матеріалу;
- усвідомлення перспектив співпраці викладача та студента;

- зміст навчального модуля;
- методи і форми прямої, опосередкованої та самостійної навчально-пізнавальної діяльності;
- корекцію засвоєння вмінь та навичок;
- самооцінку й оцінку результатів навчання.

Організація навчання за модульно-рейтинговою системою передбачає надання переваги самостійній роботі студентів під керівництвом викладача у порівнянні з традиційним підходом до навчання. Такий підхід сприяє систематичності роботи студентів з навчальним матеріалом. При цьому студент повинен намагатися якісно та своєчасно виконувати всі види завдань. Функції викладача при цьому змінюються від інформаційно-контролюючої до консультативно-координуючої.

У відповідності до державного стандарту хімічної освіти курс біохімії поділено на 4 навчальні модулі (по два модулі на кожний семестр).

Модуль I. Хімія життя. 1.1. Біохімія як наука. Проблема здорового вибору в біохімії. 1.2. Утворення живих систем та їх структурна організація. 1.3. Хімічний склад живих організмів. 1.4. Методи біохімічних досліджень. Математична статистика в біохімії.

Модуль II. Статична біохімія. 2.1. Амінокислоти, пептиди, білки. 2.2. Нуклеїнові кислоти. 2.3. Ферменти. 2.4. Хімія вуглеводів. 2.5. Хімія ліпідів. 2.6. Вітаміни. 2.7. Гормони та низькомолекулярні біорегулятори.

Модуль III. Динамічна біохімія. 3.1. Загальні уявлення про обмін речовин і енергії в організмі. Біологічне окиснення. 3.2. Обмін вуглеводів. 3.3. Обмін ліпідів. 3.4. Обмін білків. Біосинтез білків. 3.5. Обмін нуклеїнових кислот. 3.6. Водно-сольовий обмін.

Модуль IV. Інтеграція життя. 4.1. Взаємозв'язок між обміном білків, нуклеїнових кислот, вуглеводів і ліпідів. 4.2. Контроль і регуляція метаболізму.

Кожний модуль містить:

- програму;
- текст лекцій, запитання для самоконтролю знань та ілюстративний (роздатковий) матеріал у вигляді довідкових таблиць та біохімічних карт;
- завдання для самостійної роботи студентів, які містять перелік теоретичних запитань, схеми біохімічних перетворень, розрахункові задачі, індивідуальні завдання та приклади їх виконання;
- методичні рекомендації до виконання експериментальних лабораторних робіт.

Для роботи студентів за модульно-рейтинговою системою навчання з курсу "Біохімія" нами видано навчально-методичні рекомендації, які містять усі складові модулів.

Оцінка знань студентів здійснюється за рейтинговою системою, яка як нова технологія навчання створює передумови глибоких і міцних знань, навичок самостійної творчості для більш повного розкриття студента як особистості, підвищує рівень індивідуалізації навчання. Для забезпечення ефективних вимірників якості навчальних досягнень з біохімії авторами розроблена відповідна шкала оцінювання (максимальна кількість балів – 100). При цьому велике значення надається обліку поточної успішності, модульних накопичень і підсумкових оцінок, який забезпечує об'єктивність формування оцінок із предмету.

Критерії оцінювання модулів за формами контролю такі:

- вхідний контроль знань на лабораторних заняттях у формі індивідуальних відповідей (по 5 балів за II та III модулі);
- поточно-проміжний "експрес-контроль" шляхом тестування (по 5

балів за кожний модуль);

- тематично-підсумкова контрольна робота – рішення біохімічних задач та схем перетворень (по 5 балів за II, III та IV модулі);
- реферативна робота, виконання творчих завдань (по 5 балів за II та III модулі);
- теоретичний колоквиум з тем для самостійного вивчення (по 5 балів за кожний модуль);
- виконання і захист лабораторних робіт (по 5 балів за II та III модулі);
- контрольна експериментальна задача на визначення біоорганічних молекул (5 балів, III модуль);
- ведення конспекту лекцій і тем для самостійного вивчення (5 балів наприкінці IV модулю).

Розроблена шкала оцінювання передбачає також використання штрафних ("–2 бали за пропущене або невиконане заняття чи завдання) та преміальних балів (за відсутність пропусків, активну роботу, старанність, вчасне виконання навчальних задач – разом 5 балів).

Для одержання заліку за перший семестр за поданими формами контролю треба набрати не менше 24 балів із 40 можливих. Іншу максимальну кількість – 60 балів – студент може одержати протягом другого семестру. Слід зазначити, що студенти, які регулярно виконують необхідні завдання та мають задовільний рівень знань з дисципліни, без жодних зусиль можуть отримати протягом вивчення курсу 57 балів.

Підсумкова рейтингова оцінка переводиться на традиційну чотирибальну шкалу оцінок: 100-84 балів – "відмінно" (екзамен зараховується автоматично), 83-67 – "добре" (екзамен зараховується автоматично), 66-50 – "задовільно" (рекомендовано скласти іспит), 0-49 – "незадовільно" (академічна заборгованість).

Перші підсумки введення модульно-рейтингової системи у викладання біохімії показали, що впроваджена система примушує студентів систематично працювати над освоєнням біохімії, дисциплінує їх. Кращі студенти успішно працюють за такою системою, проте не всім імпонує стандартизація оцінювання; така система роботи не спонукає до творчості. Слабким студентам не подобається робота за цією системою через необхідність своєчасного виконання завдань та їх обов'язковий контроль.

Проте, поряд із перевагами зазначимо й виявлені окремі недоліки у модульно-рейтинговій технології навчання. Це надмірне навантаження на викладача, брак часу на оцінювання всіх видів обов'язкових робіт, домінування тестових форм контролю – формалізованих методів оцінювання знань студентів.

ТРАНСГРАНИЧНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В XXI ВЕКЕ

Саргсян А.Л.

Восточноукраинский национальный университет имени Владимира Даля

Постановка проблемы в общем виде и ее связь с научным заданием

XXI век станет – а во многом уже становится – временем широкого использования новых форм и технологий в образовании. Это объясняется следующими причинами.

МІЖНАРОДНІ ДАЛІВСЬКІ ЧИТАННЯ

Лодатко Є. О.	Університет і математична культура регіону	26
Михайлюк В. П.	Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: до визначення суті та форм проведення експерименту	29
Наконечна Н.В.	Проблема інтеграції як предмет педагогічного аналізу в розвитку освітніх систем	31
Роман С.В., Крючок Л.М., Міквабія З.І.	Модульно-рейтингова система викладання дисципліни «Біологічна хімія» студентам педагогічних університетів	34
Саргсян А.Л.	Трансграничное образование в XXI веке	36
Скляр П.П.	Деякі питання щодо гуманізації технічної освіти на час її входження у Болонський процес	39
Шовкопляс О.І.	Проблема якості вищої освіти, у контексті європейської інтеграції	41
Яковенко М.Л.	Сучасна вища освіта як показник глобалізації соціального простору	43
<i>Методологічний і психологічний ресурс простору вищої освіти</i>		46
Баранова С.В.	Соціально-психологічні особливості командної форми організації діяльності	46
Безбородько М.В.	Філософсько-психологічні засади культурно-інформаційної діяльності (регіональний аспект)	48
Богучарова О.І.	Психологічні аспекти медійного ресурсу висвітлення проблем здоров'я	49
Бохонкова Ю.О.	Про необхідність формування у студентів вищих навчальних закладів стратегій адаптивної поведінки	50
Бриль М.М.	Проблема активізації креативного потенціалу людини	52
Вереїна Л.В.	Позитивна психотерапія як навчальна дисципліна	53
Вовк Л.В.	Проблема утомлення и восстановления в практике учебных занятий по физическому воспитанию студентов специальной медицинской группы	55